

Szabó József
1961-2020

SZABÓ József 1961-ben született Hajdúhadházon. A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Gimnáziumában végzett középiskolai tanulmányai után, 1979-ben felvételt nyert az ELTE földtudományi szakára, ahol másodévből térképésznek szakosodott. Okleveles térképészi diplomája megszerzése után, 1985-ben az MTA TAKI Talajtani Osztályán helyezkedett el tudományos segédmunkatársként.

Intézeti tevékenysége kezdetektől a talajtérképezés minden elemére kiterjedt, kezdve a mintavétel tervezéstől, a terepi munkán át a térképek szerkesztéséig. Tudományos tevékenységében mindazonáltal legerőteljesebben, az éppen az ő kezdődő szakmai tevékenységével egyidőben alakuló-formálódó tudományterület, a térinformatika talajtani vonatkozásai domináltak. Már a nyolcvanas években bekapcsolódott az MTA TAKI ezen a téren úttörő munkálataiba (TIR, AGROTOPO, DIGICAD). Ennek során széleskörű gyakorlatot szerzett előbb mint résztvevő, később mint témavezető talajtani-környezetvédelmi térinformatikai projektek előkészítésében, végrehajtásában. De a számítógép mellett sem szakadt el a talajtérképezés terepi igazságától (mintavételezés, feltárás, terepbejárás, terepi felmérés). Ehhez kapcsolódik az a hosszú éveken át tartó lelkes munka, amellyel szinte rutinszerűen, szervezte és vezette külföldi (belga, svéd) akár diák, akár professzori csoportok talajtani, országjáró tanulmányútjait, a mindenkor résztvevők legnagyobb meglepésére.

1989-ben talajtani szakmérnöki diplomát szerzett a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Szakdolgozatát 'Magyarország 1:100.000 méretarányú Számítógépes Talajtani Adatbázisa' címmel készítette el. 1993-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett egyetemi doktori fokozatot. Egyetemi doktori dolgozatának címe: 'Magyarország közepes méretarányú Talajtani Információs Rendszere'. Mindkét munka középpontjában a digitális, térbeli, talajtani információs rendszerek témája szerepelt, ami ekkorra, a kilencvenes évek elejére, legfőbb kutatási területévé vált. Az AGROTOPO Talajinformációs rendszer korszerűsítése és a HunSOTER projekt térinformatikai feladatainak levezénylése kialakította azokat a feltételeket, amelyek lehetővé tették a nevéhez fűződő intézeti térinformatikai műhely (GIS Labor) 1995-ös megalakítását. 1997-ben Akadémiai Ifjúsági Díjban részesült 'A Magyar Digitális Talajtani és Domborzati Adatbázis (HunSOTER) - Térinformatikai rendszerépítés, -szervezés és alkalmazások' című pályamunkájával.

Az országos léptékű talajtani térinformatikai munkák után, a kilencvenes évek végétől kezdődően, a GIS Labor napi tevékenysége során jelentős gyakorlatot szerzett témavezetőként közepes- és nagyméretarányú talajtani és környezetvédelmi térinformatikai rendszerek tervezése, építése és működtetése terén. Ezek közül kiemelendő gyakorlati kezdeményező tevékenysége a Kreybig-féle Átnézetes Talajismereti Térképsorozat digitális reambulációjában és térinformatikai adaptációjában és ennek széles szakmai körben való propagálásában, továbbá a térinformatika eredményeinek internetes alkalmazásában rejlő lehetőségek felismerésében és iránymutató alkalmazásában. Az ezeken a területeken elért eredmények képezték „Nagyléptékű talajtani térinformatikai rendszer szerepe a térségi szintű agrár-környezeti problémák vizsgálatában” című PhD dolgozatának lényegét, amelyet a Veszprémi Egyetem Georgikon Karán védett meg sikeresen 2002-ben. A Debreceni Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kara 2003-ban tiszteletbeli egyetemi docense kitüntetést, a Károly Róbert Főiskola 2005-ben címzetes főiskolai tanár címet adományozott neki.

A térbeli talajinformációk sokrétű hasznosítása során egyre szerteágazóbb szakmai kapcsolatokat alakított ki a környezeti elemek vizsgálatában érdekelt társintézmények kutatóival, minisztériumi, szakigazgatási szakemberekkel. Egyre kiterjedtebb projektek vezetése közben az általa vezetett GIS Laboratórium 2009-ben Környezetinformatikai Csoporttá bővült, majd 2010-től önálló kutatási osztályként működött. 2015-ben összintézeti nyomásra és támogatással pályázta meg az ATK TAKI igazgatói pozícióját, és 2016-tól „kormányozta a viharos vizeken” az intézet hajóját. Az egyéni, illetve a közjó harmonizálására törekvő demokratikus vezetési stílusának, szemléletmódjának és személyiségének köszönhetően igazgatása alatt az intézet egész életét meghatározó olyan strukturális és szemléletbeli változások történtek, amelyek jelentősen bővítették a kutatások feltételeit, emelték azok minőségét, miközben egyszerre javult az egyéni hangulat és erősödött a közösségi összetartozás. Ezt a jól működő intézetet és összekovácsolt csapatot hagyta itt megdöbbenő hirtelenséggel egy meleg júliusi napon. A szellemisége és lelkének egy jelentős része azonban velünk marad.